

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1982

BRNO 1984

dat, že zde náš nález pravděpodobně není ojedinělým. To potvrzuje i údaj paní Koštuříkové, která uvedla, že již před několika lety byl podobný hrob objeven nedaleko, v jejich severním sousedství. Máme zde snad tedy stopu po větším slovanském kostrovém pohřebišti, které by nalezené nádoby z porušeného hrobu datovaly do 9. - poč. 10. století.

Fund eines slawischen Skelettgrabes in Rohatec /Bez. Hodonín/. Bei Aushubarbeiten im Hofe des Hauses Nr. 675 in Rohatec wurde ein slawisches Skelettgrab mit zwei Gefäßen gestört. Die Stelle befindet sich auf einer sandigen Anhöhe direkt im Areal der Gemeinde. Sie ist ganz von Wohnhäusern verbaut und mit Gärten bedeckt. Der Fund des beschriebenen Grabes könnte an diesen Stellen die Existenz eines slawischen Gräberfeldes belegen, das durch die gefundenen Gefäße in den Verlauf des 9. - Beginn des 10. Jahrhunderts datiert werden kann.

MITTELBURGWALLZEITLICHES GRÄBERFELD BEI VELKÉ HOSTĚRÁDKY /Bez. Břeclav/

Josef Unger, Regionalmuseum Mikulov

Bei der Herrichtung eines Weges und nach starken Regenfällen wurden östlich von Velké Hostěrádky in der Flur "Zakostelský" Skelettgräber gestört. Aus Grab 1 blieb die gestörte obere Hälfte des Skelettes erhalten, das in Richtung West-Ost situiert war. Links vom Schädel fand man Reste eines Topfes und beim Skelett Bruchstücke von korrodierten eisernen Gegenständen. Grab 2 wurde 16,2 m nördlich von Grab 1 entdeckt. Aus dem gestörten Grab konnte ein Skelett in Strecklage mit den Armen längs des Körpers, in Richtung West-Ost orientiert, gehoben werden. Die Länge des Grabes in situ betrug 1,6 m. Fundlos. Nach dem Gefäße in Grab 1 ist hier ein neues mittelburgwallzeitliches Gräberfeld entdeckt worden.

POKRAČOVÁNÍ ZACHRAŇOVACÍHO VÝZKUMU SLOVANSKÉHO SÍDLIŠTĚ V LECHOTICÍCH /okr. Kroměříž/

Helena Chybová, Muzeum Kroměřížska Kroměříž
/Tab. 9-10/

V roce 1981 pokračovalo Muzeum Kroměřížska v další etapě zachraňovacího průzkumu slovanské sídlištní lokality, zjištěné na katastru obce Lehotice. Na prozkoumané ploše byly zachyceny zbytky dvou objektů, nadzemních staveb, zřejmě sрубové konstrukce. Jádra těchto staveb se zachovala v podobě pozůstatků po topných zařízeních, situovaných v mísovitých jamách přibližně oválného tvaru. Destrukce topných zařízení sejevily jako kry drobných, přepálených kamenů, prostoupené uhlíky a zlomky přepálené mazanice. Vzhledem k jejich silnému porušení opakovanou kultivací nelze stanovit, k jakému typu topného zařízení náležely. Další stavební prvky nebyly zachyceny.

Další zjišťovací sonda o velikosti 7 x 6 m byla otevřena 50 m severně od prozkoumané plochy, v místě orbou silně narušeného objektu. Na uvedené ploše byl zachycen celý komplex pecovitých útvarů a předpečních jam /B1, B2, B3, B4, B5, B5/A/, z nichž objekt B5/A se nacházel v superpozici. Opakovanou orbou byly koruny pecovitých útvarů zničeny s výjimkou pecí B1 a B2, u kterých zůstal zachován mazaniceový základový věnec, u pece B1 s částí klenby a protaženého ústí. Pece B1 a B2 lze proto bezpečně přiřadit k typu hliněné kopulovité pece přibližně oválného půdorysu s mísovitě zahloubeným a vymazaným topeništěm. Z dalších pecovitých útvarů se zachovaly hliněné vypálené estrichy, v jednom případě /B4/ vyloženy keramickými střepy. Ke všem zjištěným pecovitým útvarům přiléhaly větší či menší předpeční jámy, přičemž předpeční jáma pece B4 se nacházela v superpozici nad pecovitým objektem B5. Nejvýraznější z předpečních jam /B5/A/ dosahovala délky 2,90 m a měla výrazně oválný tvar. Jejich obsah tvořila popelovitá, uhlíky a zbytky zuhelnatělých dřev promísená výplň. V blízkosti komplexu pecí byla dále zachycena kulová jáma, která nevyklučuje možnost snad zastřešení celého komplexu.

Zda zachycené objekty představují uzavřený celek, nelze za současného stavu výzkumu posoudit. Lze jen

uzavřít, že se jedná o komplex pecovitých útvarů zřejmě stejného výrobního účelu, s největší pravděpodobností o pece chlebové. Nálezový inventář z prozkoumaných objektů je poměrně chudý. Tvoří jej zlomky zdobené i nezdobené slovanské keramiky, rámcově datovatelné do středohradištního období. Jsou mezi nimi zastoupeny hrncovité tvary, v jednom případě i miska. Z obsahu předpecní jámy B5/A byl získán zlomek kostěné síťovací jehlice a zlomek železného, blíže neurčitelného předmětu.

Dosavadní výsledky výzkumu potvrdily skutečnost, že lokalita představuje typ hradištní osady zemědělsko-pasteveckého rázu s kontinuitou osídlení od konce starohradištního období do poloviny 10. století. Opakovanou zemědělskou kultivací je lokalita stále více a více narušována. Vzhledem k tomu, že dosud zjištěné objekty s výjimkou zásobních jam představují typ nadzemních staveb s lehčí, patrně srubovou konstrukcí, jen nepatrně zasahující podloží, jsou výzkumem zachycovány již pouze torza těchto objektů, čemuž odpovídá také chudý nálezový inventář. I přes tuto skutečnost se podařilo identifikovat pozůstatky 4 nadzemních staveb a 5 zásobních jam. K půdorysné dispozici sídliště nelze zatím nic určitého říci. Na základě dosavadních poznatků a povrchového průzkumu lze usuzovat spíše na návesní uspořádání. Zdá se, že poloha zachyceného výrobního komplexu, soustřeďující chlebové pece, zaujímala vůči ostatní zástavbě vysunutou pozici / situování na nejvyšší bod osídlené polohy, vzdálenostní odstup od objektů/. Poznatky výzkumu dále doplnily rozborů získaných semen, plodin a dřevin a osteologického materiálu, v němž dominuje podíl skotu.

Fortsetzung der Rettungsgrabung der slawischen Siedlung in Lechotice / Bez. Kroměříž/. Im Jahre 1981 setzte das Museum von Kroměříž in der Grabung der slawischen Siedlung bei Lechotice fort. In dieser weiteren Grabungsetappe wurden Reste zweier oberirdischer Bauten vermutlich von einer Blockkonstruktion und Reste von Ofen, offensichtlichen Brotöfen, erfasst. Die Niederlassung kann vom Ende der älteren Burgwallzeit bis in die Mitte des 10. Jahrhunderts datiert werden.

ARCHEOLOGICKÉ VÝZKUMY VE STRACHOTÍNĚ V ROCE 1982

/okr. Břeclav/

Zdeněk Měřínský, AÚ ČSAV Brno, Jiří Pajer, ÚLU Strážnice

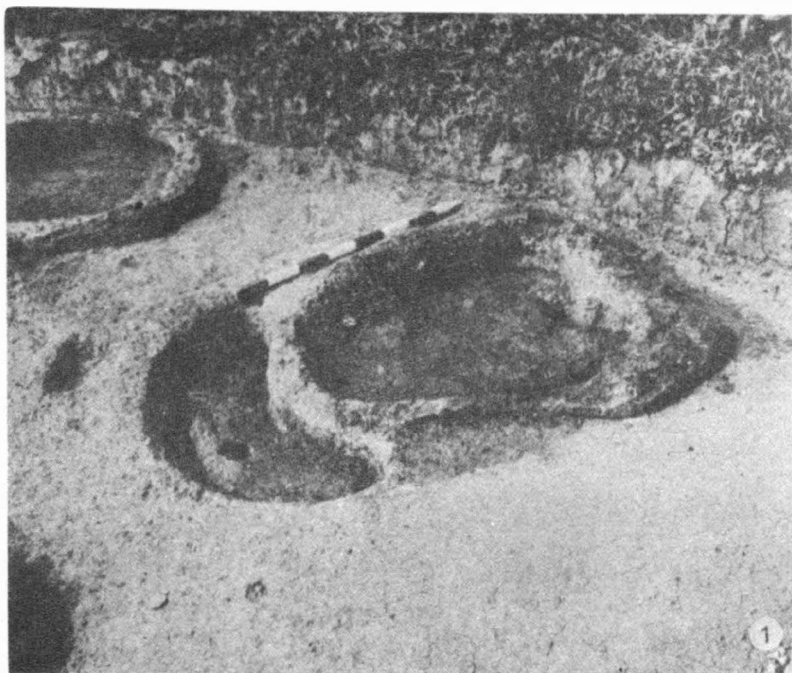
V roce 1982 bylo v rámci výzkumu slovanských lokalit prováděno geofyzikální měření na hradišti "Petrova louka" u Strachotína, kterým se podařilo získat úplný půdorys staršího velkomoravského dvorce v severozápadním rohu lokality. Dále probíhal záchranný výzkum v samotné obci, kde bylo v místě domu čp. 41 prozkoumáno 10 velkomoravských kostrových pohřbů a několik středověkých objektů. Velkomoravské kostrové hroby obsahovaly běžný inventář, tzn. keramiku /hr. č. 35, 36; v hrobě č. 37 nádoba a torzo nádoby/, železné nože /hr. č. 40, 42/ a železný gombík nebo rolničku s otisky textilie /hr. č. 39/. Z deseti hrobů byly čtyři /hr. č. 34, 38, 41, 43/ bez nálezů. Pohřebiště můžeme rámcově datovat do 9. až první poloviny 10. století. Prozkoumané středověké objekty lze zařadit do 15. až 16. století, přičemž těžiště je v první polovině 16. století¹.

V srpnu 1982 byl proveden zjišťovací výzkum na bývalém dvoře JZD Dukla Strachotín s cílem zachytit rozsah mladohradištního pohřebiště, které bylo v tomto místě předpokládáno na základě nálezů hrobu z 11. století, uskutečněného při výzkumu u kostela sv. Oldřicha ve Strachotíně v roce 1980². Sonda byla vedena podél obvodové zdi bývalého dvora a podařilo se v ní zachytit hroby, ležící v několika vrstvách nad sebou. V některých z nich byli nebožtíci vybavení bronzovými esovitými záušnicemi většího průměru, podle nichž můžeme pohřby rámcově datovat do 12. století.

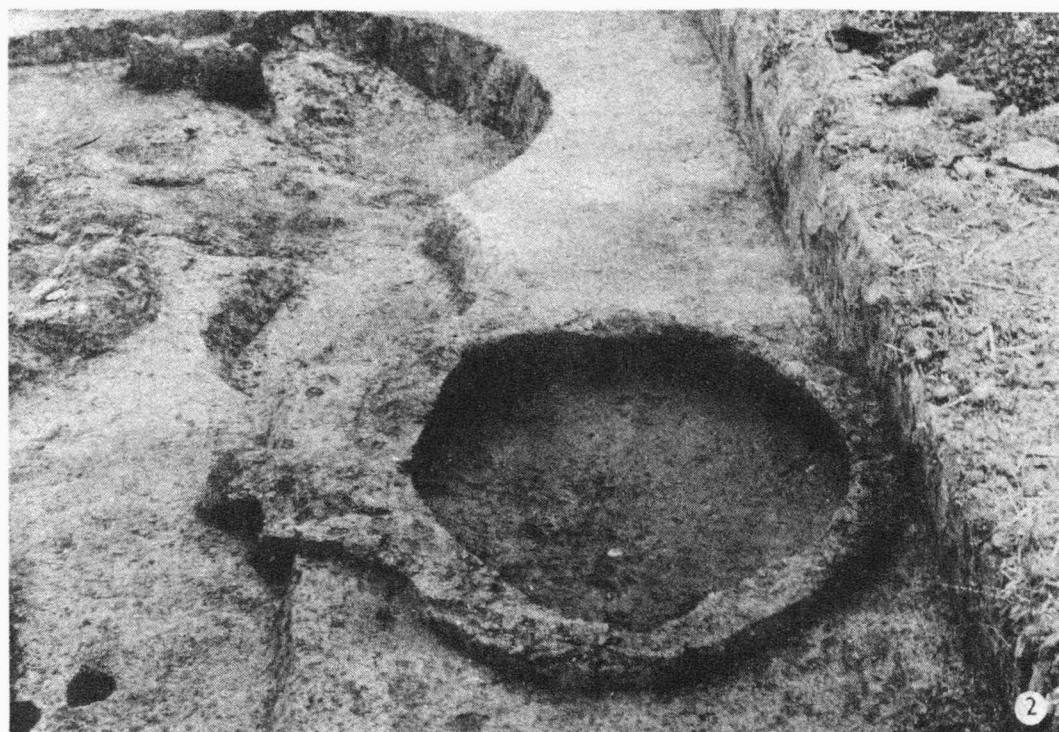
V jihovýchodní části sondy byl odkryt objekt s bohatým zastoupením habánské keramiky, který byl předán k prozkoumání Ústavu lidového umění ve Strážnici /ved. výzkumu J. Pajer/³. Objekt měl obdélníkový půdorys o stranách 180 x 240 cm a sahal až na humusovitou vrstvu s mladohradištními hroby, kterou zčásti narušil, podobně jako vrstvu staršího osídlení, kterou bylo možno dle zlomků keramiky datovat do 15. století. Na objekt navazovala v jeho jižní části vyhloubená úzká šachta, zhruba čtvercového průřezu o rozměrech 30 x 30 cm, asi současná s objektem. Objekt obsahoval množství habánské hrčiny, méně již fajánsí, dále hřeby, cvočky, kování, spinadla, zuhelnatělá přadena vlny, atd. K vzácnějším nálezům patří část ohřívadla, keramický nočník a za unikátní je možno označit zlomky fajánsově misky se stylizovanou architektonickou výzdobou, letopočtem 1610 a výrobní značkou M. Fajánsově nádobí lze zařadit mezi habánské inkunábule tzv. moravského období, vyrobené před rokem 1622.

Prozkoumaný objekt lze snad interpretovat jako zásobárnu hlíny pro keramickou výrobu. Šachta mohla být větracím otvorem lochu. V místě bývalého dvora JZD stával habánský dvůr tzv. "haushaben". Habáni zde byli usazeni od roku 1558. K zániku původní funkce objektů mohlo dojít již před jejich planýrkou, kterou lze spojovat s požárem dvora, jenž byl vypálen 6. srpna 1619 po bitvě u Dolních Věstonic a v roce 1622 došlo k zániku zdejší habánské obce.

Na základě nálezové situace i pravděpodobné interpretace materiálu byly provedeny dvě sondy v blízkosti objektu pro zjištění možného výskytu výrobního objektu, keramické pece. Zamýšleného cíle však nebylo dosa-

Tab. 9
Lehotice /okr. Kroměříž/. Slovanské sídliště. 1 objekt B4/82, pec s předpecní jámou; 2 objekt B1/82. -
Slawische Siedlung. 1 Objekt B4/82, Ofen mit Vorofengrube; 2 Objekt B1/82.

Tab. 10
Lehotice /okr. Kroměříž/, Slovanské sídliště. - Slawische Siedlung. 1 Objekt B2/82; 2 Objekty B 1/ 82,
B2/82 a B3/82.

PŘEHLED VÝZKUMU 1982

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulík
Redaktoři: Dr. A. Medunová, Dr. J. Meduna, Dr. J. Říhovský
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby: A. Krechlerová /pokud není na tabulce uveden jiný autor/
Na titulním listě: hmoždíř jevišovické kultury ze Svitávky /okr. Blansko/
Tisk: Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 400 kusů - neprodejné